
Seminarium poświęcone zagadnieniom wersologii i folkloru w Instytucie Badań Literackich.

Biuletyn Polonistyczny 3/7, 8-9

1960

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SEMINARIUM POŚWIECONE ZAGADNIENIOM WERSOLOGII I FOLKLORU W INSTYTUCIE BADAŃ LITERACKICH

We wrześniu 1959 r. Instytut Badań Literackich korzystając z pobytu w Warszawie prof. Romana Jakobsona (USA) zorganizował dwudniowe seminarium dla swoich pracowników mające charakter swoistej konsultacji udzielanej przez wybitnego uczonego a dotyczącej bardzo różnych zagadnień. Do zagadnień najistotniejszych należały: 1) pokazowe analizy struktury poetyckiej na przykładach liryki Mickiewicza, Słowackiego i form folklorystycznych, 2) wyjaśnienie stosunku między różnymi systemami stylistycznymi w obrębie danego języka etnicznego, w szczególności stosunku między tzw. językiem poetyckim a naukowym, 3) wyjaśnienie roli badań eksperymentalnych w wersologii, 4) podstawa zagadnienia teorii przekładu.

W dniach 3 i 4 listopada 1959 r. Instytut Badań Literackich zorganizował dwudniowe seminarium robocze poświęcone dwóm różnym, niezależnym od siebie zagadnieniom: 1) komparatystycznym badaniom w zakresie wersologii, 2) komparatystycznym badaniom w zakresie folkloru. Seminarium prowadził prof. W.M. Żyrmuński (Leningrad). Oba tematy profesor Żyrmuński poświęcił trzygodzinne odczyty, po których rozwinęła się dyskusja.

Punktem wyjścia dla rozważań nad metodami komparatystycznymi w wersologii była krytyka starych poglądów szkoły formalnej na istotę języka poetyckiego. Do tez polemicznych należała także teza o niemożliwości istnienia systemu czysto sylabicznego. Pozytywne tezy wykładu prof. Żyrmuńskiego ilustrowane bardzo bogatym i wielojęzycznym materiałem przykładowym dotyczyły związku pomiędzy systemem języka a systemem wersyfikacyjnym rozwijającym się w danym języku.

Dyskusja po wykładzie dotyczyła zarówno zagadnienia zasadniczego możliwości i owocności metody komparatystycznej jak i zagadnień szczegółowych, m.in. interpretacji rytmiki Majakowskiego.

Dzień drugi seminarium poświęcony był sprawom metod porównawczych w folklorze. Profesor Żyrmuński poruszył zarówno zasadnicze zagadnienia metodologiczne jak i teoretyczne operując ogromnie bogatym materiałem przykładowym. Do tez metodologicznych

należało zagadnienie uprawnienia komparatystyki, która nie stanowi osobnej metody, lecz niezbędny chwyt metodyczny. Prelegent rozróżnił trzy podstawy porównywania zjawisk:

1. Porównywanie historyczno-genetyczne - rozpatrujące zbieżność między zjawiskami jako rezultat ich pokrewieństwa, ze względu na pochodzenie i historycznie uwarunkowane rozbieżności.
2. Porównywanie historyczno-typologiczne - objaśniające podobieństwa genetycznie nie związanych ze sobą zjawisk podobnymi warunkami rozwoju społecznego.
3. Porównywanie ustalające wzajemne oddziaływanie kulturalne, wpływy lub zapożyczenia, uwarunkowane historyczną bliskością danych narodów i przesłankami ich społecznego rozwoju.

Referent pokazał rolę każdej z tych postaw w folklorystyce.

Do istotnych tez teoretycznych należała teza o różnym stopniu podatności na wpływy różnych gatunków twórczości ludowej.

Dyskusja dotyczyły głównie: 1) form folkloru narodowo mieszanego, 2) możliwości właściwej atrybucji danej formy danemu kręgowi kulturalnemu dla czasów o niekompletnej dokumentacji oraz 3) współcześnie powstających form folklorystycznych.

ZEBRANIA NAUKOWE, KONFERENCJE I SEMINARIA W INSTYTUCIE
BADAŃ LITERACKICH PAN (w okresie wrzesień - grudzień 1959 r.)

Miesięczne zebrania naukowe

1. Zagadnienia struktury czeskiego poematu romantycznego ("Maj" K.H.Machy) Prof.R.Jakobson (USA)
2. Kariera burzanu Prof.K.Wyka

Miesięczne zebrania robocze

1. Późno-średniowieczna encyklopedia opactwa w Pelplinie (ikonografia stall pelplińskich) J.Pietrusiński
2. Treści literackie miniatur Graduału Olbrachta Z.Rozanow
3. Ze studiów nad prozą Karpińskiego ("Podróż w kraju zaczarowanym") R.Sobol